

Folketingets Uddannelsesudvalg

Folketingets Uddannelsesudvalg har den 7. maj 2009 stillet følgende spørgsmål nr. 288 (Alm. del) til ministeren for sundhed og forebyggelse og undervisningsministeren, som hermed besvares.

Spørgsmål nr. 288:

”Ad samrådet 5. maj 2009 om manglen på sygeplejersker, jf. samrådsspørgsmål AK.

Vil ministrene med henvisning til, at det fremgår af Dansk Sygeplejeråds analyse, at der om 6 år vil være 7.000 ubesatte sygeplejerskestillinger, oplyse, hvad regeringens prognose er med hensyn til antallet af ubesatte stillinger for sygeplejersker og andre personalegrupper inden for sundhedssektoren i 2015?”

Svar:

Det er aftalt med undervisningsministeren, at jeg besvarer spørgsmålet på vegne af os begge. Jeg har til brug for besvarelsen indhentet bidrag fra Finansministeriet, der udtaler følgende:

”Beregningstekniske fremskrivninger kan give et groft indtryk af de mulige fremtidige rekrutteringsudfordringer i den offentlige sektor. Resultaterne af sådanne fremskrivninger skal tages med forbehold, og den konkrete størrelsesorden af rekrutteringsbehovet kan ikke forudses med præcision. Rekrutteringssituationen kan løbende påvirkes af ændringer i fx de unges uddannelses- og jobvalg, konjunkturer og jobmulighederne i den private sektor, ændret arbejdstilrettelæggelse, fastholdelse af medarbejdere, og tilgang af udenlandsk arbejdskraft mv.

Muligheden for fortsatte rekrutteringsudfordringer i den offentlige sektor i de kommende år afspejler især to forhold. For det første, at der bliver flere ældre og dermed øget træk på sundhedsydelse og ældrepleje. For det andet, at relativt mange ældre medarbejdere i det offentlige vil gå på efterløn og pension, og det kan blive svært at få nok nye medarbejdere, blandt andet fordi antallet af erhvervsaktive danskere ikke stiger.

For at vurdere det samlede rekrutteringsbehov frem til 2015 foretages mekaniske fremskrivninger af tilgangen til og afgang fra offentlig beskæftigelse, hvis de offentligt ansatte trækker sig tilbage som i dag, og der ikke er flere – eller færre – unge end i dag, der vælger at arbejde i de pågældende fag.

Rekrutteringsudfordringerne er senest fremskrevet i forbindelse med regeringens ”*Handlingsplan for at frigøre ressourcer til borgernær service*” i 2008. Frem til 2015 tyder fremskrivningen umiddelbart på, at udbuddet af sygeplejersker vil være omtrent konstant, mens udbuddet af uddannet plejepersonale (sосу-assistentter og -medhjælpere mv.) vokser med ca. ¼ pct. om året. I begge tilfælde vokser udbuddet mindre end den

Slotsholmsgade 10-12
DK-1216 København K
Tlf. +45 7226 9000
Fax. +45 7226 9001
E-mail sum@sum.dk
Hjemmeside www.sum.dk

Dato: d. 9. juni 2009
Sags nr.: 0904461
Sagsbeh.: SUM-
LYBH/Sundhedspolitisk kontor
Dok nr.: 52770

ændring i efterspørgslen på ca. ¾ pct. om året, som er betinget af demografien, herunder at der bliver flere ældre. Derimod vil stigningen i udbuddet af læger i de mekaniske fremskrivninger ikke være for lille til at imødekomme den demografisk betingede efterspørgselsændring.

Den opgjorte forskel mellem ændringen i udbuddet af medarbejdere (ved uændrede tilgangs- og afgangsmønstre mv.) og ændringen i efterspørgslen (som følge af demografien) svarer i gennemsnit til 400 sygeplejersker pr. år og 350 plejere pr. år, *jf. tabel 1¹*. Tabellen viser endvidere eksempler på forskellige mulige bidrag til at imødegå udfordringen for de to faggrupper.

Hvis rekrutteringsudfordringen alene skal imødekommes ved nyansættelser, må der tages højde for, at en del af nyansatte vil forlade offentlig beskæftigelse igen, og der skal derfor fx årligt rekrutteres i omegnen af 450 sygeplejersker ekstra, for at imødegå udfordringen på 400 om året, *jf. tabel 1*.

Tabel 1.1						
Krav til årlig merrekruttering, hvis nyrekruttering alene skal løse udfordringen, samt eksempler på bidrag til at imødegå udfordringen						
	Udfordringen (gnst. pr. år)	Personer i gnst. per år, idet nogle igen forlader sektoren	Pct. vis stigning i den årlige nyrekruttering	20 pct. lave- re sygefravær	1 time mere om ugen på kerneopgaver	1 år senere tilbagetrækning
	-----Pct.-----					
	Antal					
Sygeplejersker	400	450	15	15	50	33
Plejere	350	550	5	50	60	45

Kilde: Handlingsplan for at frigøre ressourcer til borgernær service, Finansministeriet 2008.

Udfordringen kan også imødekommes på andre områder, og vil fx helt forsvinde hvis den gennemsnitlige arbejdstid – navnlig den arbejdstid, der anvendes på sygeplejerskernes kerneopgaver – hæves med i gennemsnit 2 timer om ugen. I dag er den gennemsnitlige arbejdstid for sygeplejersker ca. 32 timer om ugen, *jf. Handlingsplan for at frigøre ressourcer til borgernær service, 2008*. For sygeplejersker (hhv. plejere) vil fx en nedbringelse af sygefraværet med 20 pct. svare til 15 pct. af udfordringen (hhv. 50 pct.). Hvis der anvendes 1 time mere om ugen på kerneopgaver vil det svare til 50 pct. af den opgjorte udfordring (hhv. 60 pct.). Hvis tilbagetrækningen er 1 år senere vil det svare til 33 pct. af udfordringen (hhv. 45 pct.).”

¹ En given årlig ubalance kan akkumuleres til nærmest vilkårligt store tal, når man regner tilstrækkeligt langt frem i tid og fastholder antagelsen om, at tilgangs- og afgangsfrekvenserne vedbliver at være uændrede. Derfor er rekrutteringsudfordringen her opgjort ud fra forskellene mellem den årlige vækst i udbud og efterspørgsel efter medarbejdergrupperne i fremskrivningen. Der ses kun på ændringer i forhold til udgangsåret, og ubalancer i udgangsåret er dermed ikke indeholdt i opgørelsen.

Jeg kan henholde mig til Finansministeriets oplysninger og kan dertil tilføje, at undervisningsministeren og jeg på hver vores område – som det også blev fremført ved omtalte samråd 5. maj 2009 – har igangsat en række konkrete initiativer med henblik på at øge rekruttering og fastholdelse af blandt andre sygeplejersker i sundhedsvæsenet. Jeg kan gentagelsesvist nævne f.eks. rekrutteringskampagnen for hhv. sygeplejerske-, bioanalytiker- og radiografuddannelsen, der har som mål at øge søgningen til de tre uddannelser. Desuden er der gennemført en revision af sygeplejerskeuddannelsen i 2008, som skal sikre en bedre kobling mellem teori og praktik samt styrke de naturvidenskabelige og sundhedsvidenskabelige dele af uddannelsen. Samtidig skal revisionen øge rekrutteringen til og gennemførselsprocenten på uddannelsen.

Som led i kvalitetsreformen er det aftalt, at sygeplejersker, der arbejder på deltid, skal have mulighed for at arbejde flere timer, ligesom ældre medarbejdere skal have mulighed for mere fleksible arbejdsvilkår for at sikre fastholdelse. Aftalen er fulgt op med konkrete overenskomstaftaler om seniorordninger og deltidsansattes ret til at arbejde flere timer eller fuldtid. Desuden er afsat i alt 3 mia. kr. til arbejdskraftbesparende teknologi.

Det er min forventning, at disse tiltag i samspil med regeringens initiativer i andet regi, f.eks. nedbringelse af sygefravær og kampagner for at fastholde seniorer på arbejdsmarkedet i regi af Beskæftigelsesministeriet, vil bidrage til et mindre dystert fremtids-scenarie, end skitseret i såvel Dansk Sygeplejeråds som Finansministeriets fremskrivninger.

En undersøgelse fra PKA Pension af tilbagetrækningsmønsteret hos deres medlemmer underbygger denne forventning, idet den viser, at væsentlig *færre* sygeplejersker, bioanalytikere, jordemødre samt fysio- og ergoterapeuter i dag vælger at gå på pension end i 2005, selvom *flere* har muligheden.

Med venlig hilsen

Jakob Axel Nielsen

/ Lynne Birch Hansen